

המקנא פרק ראשון סוטה

יד.

עין משפט
נר מצוה

(ב) גמילות חסדים: כ; פניתי: י; ח.
טעמיהו: ט; י; ג; כ; כ"י
לחמ.

הגהות הב"ח

(ב) ע"ל משנה פטור
ואמר ר' חמא בר מתיב
מפני מה נטמא קברו של
משה מפני שיש בו חסד
עגלו ידוע למי הקב"ה
שעמיתו יתחייב ליתרב
ולתגלות את ישראל מחרים
שאל יאל לקורטו של
משה מפני שיש בו חסד
בכדי יחסנו למשה
שכן אלה מלאכה כשהיה
נמתיים יותר מחייבים
שאישראל מנבד וחסדו
כמעשהו ויש עגל קוף
הקב"ה על ישראל ואמר
למה היך חמתי ואשמי
מנה זרקום היו באומו
הדור וימנה חסדו מה
ואהרן וימנה אלד ומיד
וע' וקום וספר חמית
התחיים ולא עשה
כשילם ולא יעל הגירה
אלא בשלל משה ואמר ר'
חמא בר מתיב מלי דמתיב:

מוסף רש"י

דבר הבא מן העור.
כען למר הארונים סוף
קן וחס ועשה להם כמנת
מתו (בראשית ג' כו).
הדרן עלך המקנא
לאשתו

בספרא. מושל כמה שאמר קומוס דוכוס ושלטון וחזירו ריהטון
קורטון גספרא (בכמות דף גב): ויברך אלסיס אם ילחק נישמו על
אניו וכרו ברמת אלסיס: **דבר הכא** מן העור. של למר הוא:
שהעור נהנה ממנו. של פשתן שאדם לובש סמוך לעורו: **פמילתו**
גמילות חסדים. הבטיע ערומים:
ולפושטי יגיעו. בשביל פושטים

הדרן עלך המקנא

היה מביא אם מנחמה. הכעל
כדמתיב והביא את קרבנה
עליה וגו' (נחמדו ה): **כפיפה**
מרים. קל של נרי דקל זרדים
נגדילין סביב הדקל: **כדי ליגעה.**
וחסון. השתא משמע כשמביאה
מביאה מביאה ככלי שרת לעזרה:
וסופה בכלי שרם. קודם קמליה:
כל המנחות טעונות שמן ולבונה.
כדמתיב ויבך עליה שמן ונתן עליה
לבונה (ויקרא ג). ולקמיה (דף טו). פריך
והאיכא מנחת חוטם: וזו אינה
טעונה. דמתיב בה לא יבוק עליה
שמן וגו' (מדבר ה): **כאום מן**
החטין. דמתיב קלח חטים מעשה
אותם (שמות כט): **מנחת העומר.**
בלה מן שעורים. במסכת מנחות
(דף סז): **ילפינן לה מקראי:** **כאם**
גרש. דמתיב גרש כדמל תקריב את
מנחת בכורין (ויקרא ג) ובמסכת
מנחות (דף סז): **אמרין במנחת**
העומר הכתוב מדבר: **גרש.**
כשעורים מוכר שני מנופה ב"ג
נפה כעין סולת חטים: **קמח.** הכל
מעררב כמו שנתון: **גמ' וכל כן**
לפס. למה לנו טורחין ליגעה:
על עובדי רצונו. שאם זינתה
שברה על רצונו של מקום ורואה
שמודה שלא תיבדק: **כסברי.** האי
תנא דלמר משום דמסא הוא:

בספרא של בית פעור הראנו היכן משה
קבור עמדו למעלה נדמה להם למטה למטה
נדמה להם למעלה נחלקו לשתי כיתות
אותן שעומדים למעלה נדמה להם למטה
למטה נדמה להן למעלה לקיים מה שנאמר
'ולא ידע איש את קבורתו ר' חמא בר' חנינא
אמר אף משה רבינו אינו יודע היכן קבור
כתוב הכא ולא ידע איש את קבורתו
וכתיב התם: **זוואת הברכה אשר ברך משה**
איש האלהים וא"ר חמא ברבי חנינא מפני
מה נקבר משה אצל בית פעור כרי לכפר
על עובדה פעור ואמר רבי חמא ברבי
חנינא (ב) מאי דכתיב: 'אחרי ה' אלהיכם
תלכו וכי אפשר לו לאדם להלך אחר
שכינה והלא כבר נאמר: 'כי ה' אלהיך
אש אוכלה הוא 'אלא להלך אחר מדותיו
של הקב"ה מה הוא מלביש ערומים דכתיב
'ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור
וילבישם אף אתה הלביש ערומים הקב"ה
ביקר חולים דכתיב: 'ורא אליו ה' באלוני
מבראם אף אתה בקר חולים הקב"ה ינחם
אבלים דכתיב: 'וידו אחרי מות אברהם
ויברך אלהים את יצחק בנו אף אתה נתם
אבלים הקב"ה קבר מתים דכתיב: 'ויקבר
אותו בגיא אף אתה קבור מתים: כתנות עור
רב ושמואל חד אמר דבר הבא מן העור
וחד אמר דבר שהעור נהנה ממנו דרש ר'
שמלאי תורה תחלתה גמילות חסדים וסופה
גמילות חסדים תחלתה גמילות חסדים
דכתיב: 'ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות
עור וילבישם וסופה גמילות חסדים דכתיב
'ויקבר אותו בגיא דרש רבי שמלאי מפני כתיב

מפני מה נקבר משה בית פעור כרי **לכפר על מעשה פעור.**
ומדרש אגדה ככל שנה ושנה נעת שטאו ישראל בגנות
מואב באותו פרק בית פעור עולה למעלה כדי לקטרנ והלוי
עון וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע שמה רבינו שקמו
נקרקע עד חוטמו וכל שעה שזולה
חזר ושקע למקום ששקע משה
רבינו. **ממוספת רבי:**

הדרן עלך המקנא

מביא את מנחתה. אין סדר
המשנה וקדר הפרשה
מכוונין שהרי כך סדר הפרשה קינא
לה ונמטה מעלה האשה ומביא
את מנחתה הכהן מביא פילי של
חם ונותן לתויו חלי לוג מים מן
הכור ונותן לו עפר מעמיד האשה
כשער נקורו ואותו כנגדיה וסותר
את שערך ונותן את המנחה על
ידיה וצדי הכהן מים המרים ומשביע
ומתנה עמה ותכזב את המגינה
ומוחק ומסקה ונוטל מנחתה מתוך
כפיפה מזרית ונותן לתוך כלי שרת
מניף ומניש קומץ ומקטיר ולא ידענו
למה שינה התנא הסדר ולא סדר
התנא דוקא או סדר הפרשה:
כרי 'ליגעה. שהרי היטה נמונה
על ידה עד גמר כל הסדר
כדי שתחזור ומוזה ולא שייך למימר
דריש טעמא דקרא אלף היכא
דנפקא לן מינה מיד דמרבי מיניה
וקרא סתמא כמדי ויכול הכל ואנו
דורשין טעמו ולאמר וזו טעמא
אלמנה משמע בין עיניה ועשירה
וקאמר ר"ש טעמא דקרא שאם אשה
ממשקן אומה אשה משיא לה שם רע
כשניעמיה מתוך שאשה משיא לה
העונת ונאמר עיני דוקא אין
ממשקין אותה (ב"מ דף קטו.):
חי

נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך אלא כך אמר
משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי
אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר: **לכן אחלק לו**
ברבים ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חמא רבים נשא
ולפושעים יגיעו לכן אחלק לו ברבים יכול כאחרונים ולא כראשונים ת"ל ואת עצומים יחלק שלל כאברהם
יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצות תחת אשר הערה למות נפשו שמסר עצמו למיתה שנאמר יואם
אין מחני נא וגו' ואת פושעים נמנה שנמנה עם מתי מדבר והוא חמא רבים נשא שכיפר על מעשה
העגל ולפושעים יגיעו שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה (ו) ואין פגיעה אלא תפלה שנאמר
ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בערם רנה ותפלה ואל תפגע ביי:

הדרן עלך המקנא לאשתו

היה מביא את מנחתה בתוך כפיפה מצרית ונותנה על ידיה כדי ליגעה כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת
וזו תחלתה בכפיפה מצרית יוסופה בכלי שרת יכל המנחות טעונות שמן ולבונה וזו אינה טעונה לא
שמן ולא לבונה יכל המנחות באות מן החטין וזו באה מן השעורין מנחת העומר אע"פ שבאה מן השעורין
היא היתה באה גרש וזו באה קמח ר"ג אומר כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה: **גמ' תניא**
אבא חנין אומר משום רבי אליעזר (י) (וכל כך למה) כדי ליגעה כדי שתחזור בה אם ככה חסה תורה על
עוברי רצונו קל וחומר על עושי רצונו וממאי משום דחסה הוא דילמא כי היכי דלא תימחק מגילה קסבר
משקה

א א מיי פ"ח מ'ל' דעת
ה"ל (ו) ספן עשן י:
א ב מיי פ"ג מ'ל' סוטה
ה"ל (ס) ספן עשן י:
ג (מ"ח ס' ה' יג):
ב ד ה מיי פ"ג מ'ל'
מעשה הקרבנות הלוי'
ופ"ג מ'ל' סוטה הלוי':
ג ו ז מיי פ"ג מ'ל'
סוטה הלוי' ופ"ג:
מח"ל מעשה הקרבנות
ה"ל:
ד ח מיי פ"ח מ'ל' מידון
ומספין הלוי' (י):

תורה אור השלם

1. ויקבר אתו בני בארץ
מואב מול בית פעור ולא
ידע איש את קבורתו עד
חיים יהוד דברים לו ז'
2. ואת הברכה אשר
ברך משה איש האלהים
את בני ישראל לפני
מותו: דברים לג א'
3. אחרי יי אלהים
תלבו אותו ותיקרא את
מצותיו חשבורן וכלו
תשקטעו אותו הקבור ובו
תדבקון דברים יג ה'
4. כי אלהיך אש
אכלה הוא אל קנא:
דברים ד כ'
5. ויעש יי אלהים לאדם
ולאשתו כתנות עור
ולבישם: בראשית ג א'
6. וקרא אליו יי באלני
ממרא ודוא ישוב פתח
למנוח ביום חיות:
בראשית יח א'
7. ויהי אחרי מות
אברהם ויקבר אלהים
את יצחק בנו וישב יצחק
עם בכר לו ראי:
בראשית כה יא'
8. לכן אחלק לו ברבים
ואת עשומים יחלק שלל
תחת אשר הערה למות
נפשו ואת פושעים נמנה
הוא חמא רבים נשא
ולפושעים יגיעו:
ישעי' נב יב'
9. ונתת את תשאם
ותפלתם ואם אין מחני
נא ממסרך אשר קבתך:
סוטה כב לב'
10. ואתה אל תתפלל
בעד העם הזה ואל
תשא בכרם רנה ותפלה
ואל תפגע בי כי אניני
שמע אתך: וימיהו י טו

תוספות שאנץ

בספרא דוכוס ושלטון
וחזירו בכרמט (י' ג):
ריהטון קרטין גיטרא:
ה"ח מביא את מנחתה
כדמתיב והביא את קרבנה
עליה. בתוך כפיפה מצרית
וכו'. צדוי של דקל
הדרין שגילין סביב הקהל
כדי ליגעה ולא. מסוס
תנופה הוא. דלא כתיב
תנופה מפרשה עד אחר
נתן על כפיפה אלא
כדי ליגעה ובכפף מפרש
טעמא: היא היתה גרש
פ"ה ממוכר שבו מנופה
כ"י נפת כעין סולת חטים.
ל"ה: גמ' קסבר משקה